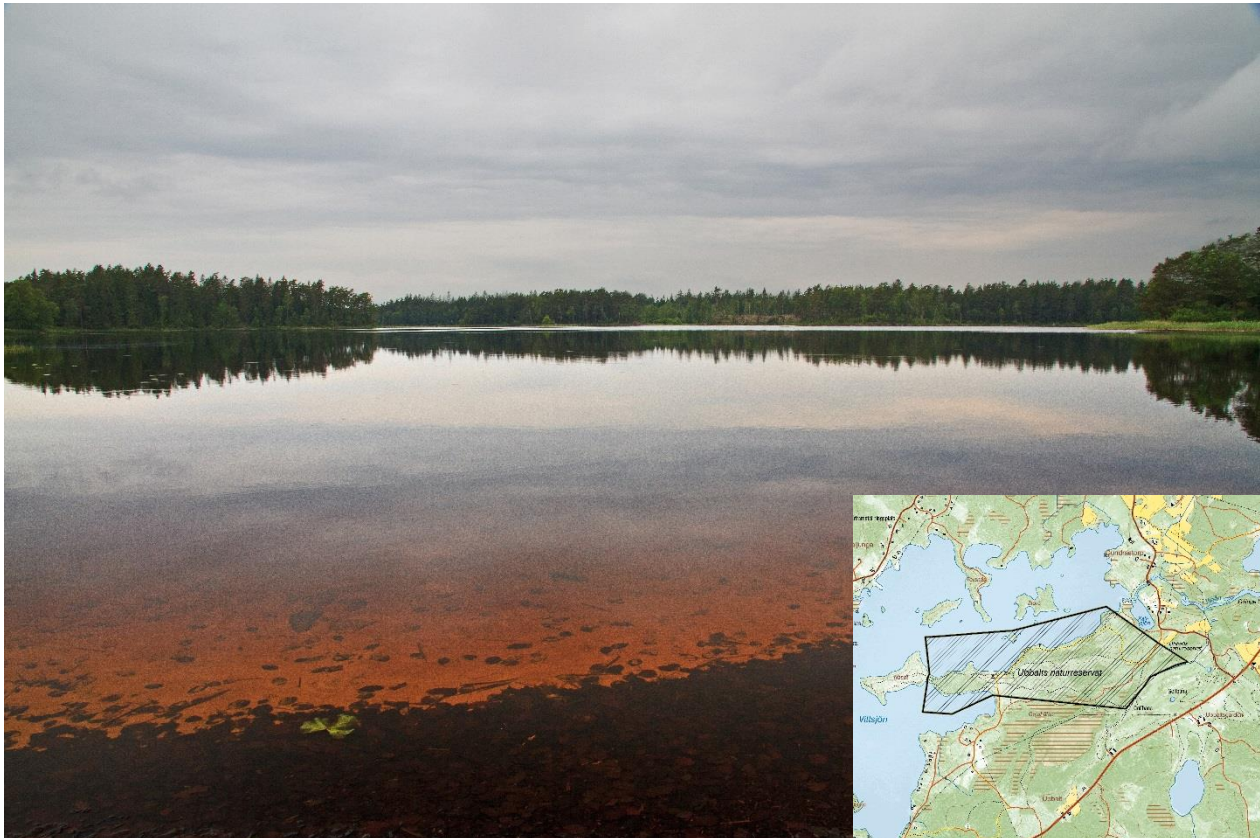

Bevarandeplan för Natura 2000-området Ubbalt SE0420013

Ubbalt, Foto: Linda Gustafsson

Grunduppgifter om Natura 2000-området Ubbalt

Län:	Skåne
Kommun:	Hässleholm
Läge:	Ca 1,5 km nordost om Vittsjö kyrka
Markägare:	Hässleholms kommun
Areal:	81,4 hektar
Skyddsform:	Naturreservat, Ubbalt, 1977-06.
Bakgrund:	pSCI beslutat av Regeringen 1995-12. SCI fastställt av EU-kommissionen 2004-12. SAC fastställt av Regeringen 2011-03. Bevarandeplan fastställd & kungjord av Länsstyrelsen Skåne 2018-12-20 respektive 2018-12-21.
Reviderad:	2018-12.

Vad betyder Natura 2000?

EU bygger ett nätverk av områden med skyddsvärd natur som kallas Natura 2000. Syftet är att EU:s medlemsländer ska ta ett gemensamt ansvar för att bevara arter och naturtyper som förekommer i Europa. Natura 2000 har tillkommit med stöd av två EG-direktiv; Fågeldirektivet (EU-rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009) om bevarande av vilda fåglar och Habitatdirektivet (EU-rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992) om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter senast ändrat genom direktiv 2006/105/EG. Nätverket byggs upp av områden som föreslås av regeringen och som antas av kommissionen. Direktiven har sin grund i Bernkonventionen som var först med att rättsligt skydda arter och deras livsmiljöer i Europa. EU-direktiven bygger på nya kunskaper och inför principen att bevara naturtyper för deras egen skull och inte enbart för att de utgör hemvist för vissa arter. Habitat- och fågeldirektivet är EU:s bidrag till bevarandet av den biologiska mångfalden så som det lades fast i Konventionen om biologisk mångfald i Rio de Janeiro 1992.

Sverige har ett särskilt ansvar för att skydda och vårda de områden som är föreslagna att ingå eller som ingår i Natura 2000 och detta regleras i den svenska lagstiftningen i Miljöbalken med tillhörande Förordning om områdesskydd m.m. Det innebär att åtgärder som kan inverka negativt på bevarandestatus för preciserade habitat eller arter inom Natura 2000-området kräver tillstånd enligt miljöbalken med tillhörande förordningar.

Vad är en bevarandeplan?

Till varje Natura 2000-område ska det finnas en bevarandeplan. Den ger en beskrivning av området och dess naturvärden och vilken skötsel som behövs för att dessa naturvärden ska finnas kvar långsiktigt. Bevarandeplanen innehåller också en beskrivning av vilka verksamheter och åtgärder som kan hota de arter och livsmiljöer som ska skyddas i Natura 2000-området. Bevarandeplanen innehåller viktig information som används som underlag vid samråd och tillståndsprövningar av verksamheter och åtgärder inom Natura 2000-området. I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap. I de fall där ny kunskap har tillkommit, har Länsstyrelsen för avsikt att föreslå dessa ändringar till regeringen när nästa tillfälle ges. Vid tillståndsprövning utgår man ifrån i verkligheten förekommande naturtyper, varför det är nödvändigt att bevarandeplanerna redovisar dessa, även om de inte har hunnit beslutas av regeringen. Om ett Natura 2000-område också ingår i ett annat områdesskydd, t.ex. naturreservat, finns det gällande föreskrifter för området, dessa finns att läsa i beslutet till naturreservatet samt i skötselplanen. Bevarandeplanen för Natura 2000-området hänvisar i mycket till skötselplanen och utgör därför en enklare form av bevarandeplan. Bäst läses de tre dokumenten tillsammans.

Vad är en Natura 2000-art eller en typisk art?

Bevarandeplanen redovisar flera kategorier av arter. *Natura 2000-arter* är utpekade skyddade arter som listas i art- och habitatdirektivets bilaga 2 eller i fågeldirektivets bilaga 1. Bevarandeplanen ska ha med bevarandemål för dessa arter. Tillstånd krävs alltid för åtgärder som riskerar att påverka dessa arter negativt. *Typiska arter* är indikatorarter vars förekomst

indikerar gynnsamt tillstånd för en utpekad naturtyp. *Karaktäristiska arter* ska stödja tolkningen av en viss naturtyp. Arter kan vara både typiska och karaktäristiska. *Prioriterade arter* och naturtyper är de arter/naturtyper som är utpekats som mest hotade enligt art- och habitatdirektivet och vars utbredning huvudsakligen ligger inom EU:s territorium, de är markerade med en asterisk. Dessa prioriteringar ska skiljas från de prioriteringar av arter och naturtyper som görs i bevarandeplanen när åtgärder prioriteras för att arten eller naturtypen ska få gynnsam bevarandestatus. Rödlistade arter är en sammanställning av arters status när det gäller risk att dö ut inom ett lands gränser. En nationell *rödlista* publiceras vart femte år av ArtDatabanken och finns för denna bevarandeplan förtecknad i boken *Rödlistade arter i Sverige 2015*. *Fridlysta arter* är förtecknade i Artskyddsförordningen. Det är förbjudet att plocka, fånga, döda, eller på annat sätt samla in eller skada vissa växter och djur. *Ågp-arter* är hotade arter med ett särskilt åtgärdsprogram för att förbättra artens överlevnadsmöjligheter.

Vad är bevarandestatus?

Natura 2000 innebär att alla EU-länder ska vidta åtgärder för att naturtyper och arter som utpekats ska ha *gynnsam bevarandestatus*. Det innebär att man ska försäkra sig om att de utpekade naturtyperna och arterna finns kvar långsiktigt i Europa. För en naturtyp kan *gynnsam bevarandestatus* innebära att man bevarar de strukturer och funktioner som finns i naturtypen och att de arter som är typiska för naturtypen finns kvar i livskraftiga populationer. För en art innebär *gynnsam bevarandestatus* att arten finns i livskraftiga populationer och att förekomsten av dess livsmiljö är tillräcklig. I bevarandeplanen anses fullgod bevarandestatus vara densamma som gynnsam.

Viktigt att tänka på

För att inte skada Natura 2000 områdets naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000 område. Detta gäller oavsett om ingreppet sker inom eller utanför ett Natura 2000-område. Alla som planerar att utföra en åtgärd som man tror kan påverka ett områdes naturvärden ska på ett tidigt stadium kontakta Länsstyrelsen. Det underlättar eventuell tillståndsprövning som Länsstyrelsen ska göra. När det gäller åtgärder på skogsmark ska istället Skogsstyrelsen kontaktas. Bevarandeplanen för ett Natura 2000-område kan revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningarna förändras. När bevarandeplanen förändras medför det att den måste fastställas på nytt. Då ges markägare och andra berörda möjlighet att lämna synpunkter.

Mer information om Natura 2000

Länsstyrelsens webbplats: www.lansstyrelsen.se/skane/N2000 eller
telefon 010-224 10 00

Naturvårdsverkets webbplats: www.naturvardsverket.se

Mer information om naturreservat

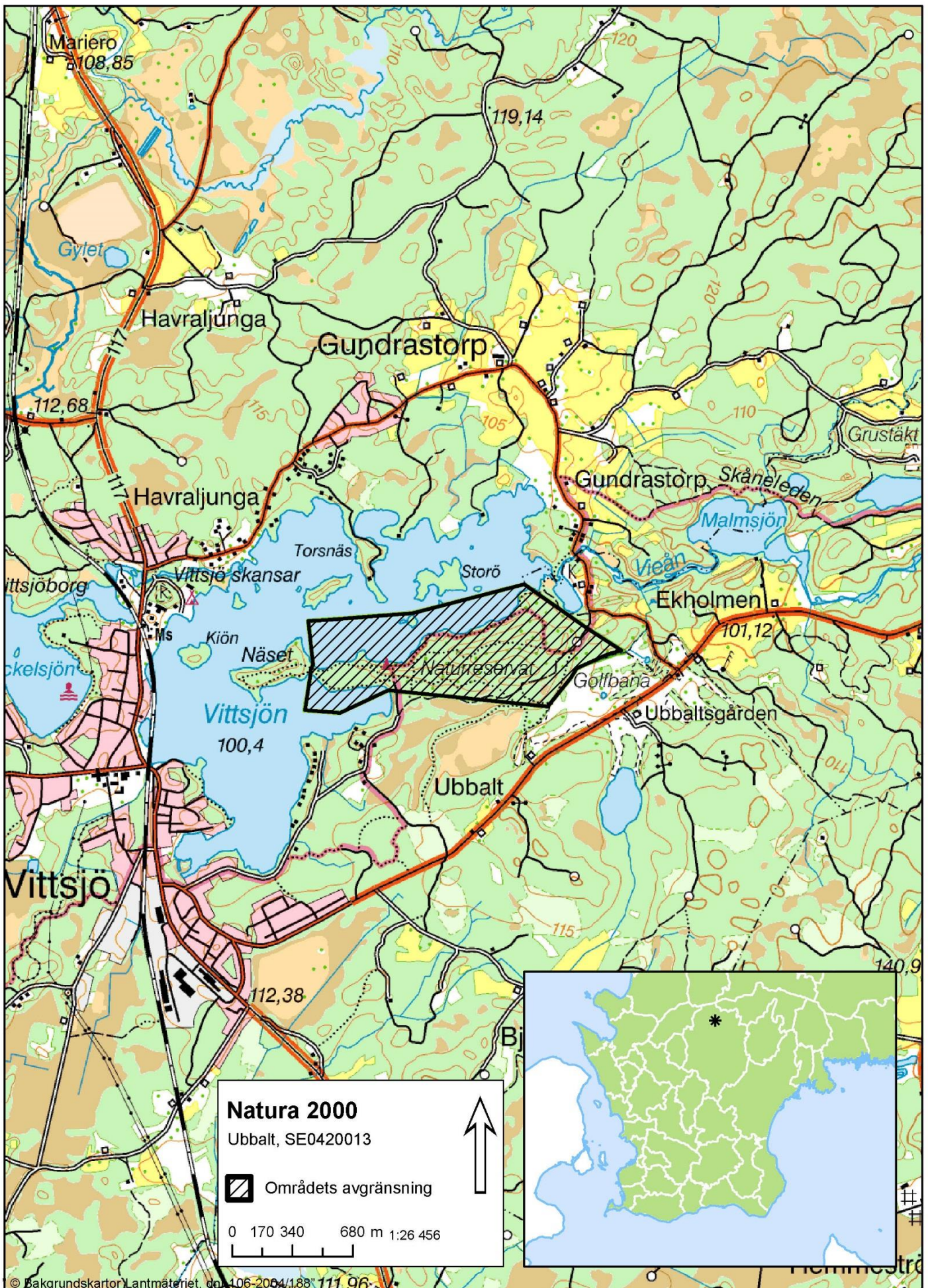
Länsstyrelsens webbplats: www.lansstyrelsen.se/skane/bildanaturreservat eller
telefon 010-224 10 00

Karttjänsten Skyddad natur webbplats: <http://skyddadnatur.naturvardsverket.se>

Innehållsförteckning

OMRÅDESBESKRIVNING.....	6
INGÅENDE NATURTYPER OCH ARTER ENLIGT NATURA 2000	7
Bevarandesyfte och prioriterade bevarandevärden	8
Bevarandemål.....	8
Beskrivning av naturtyper och arter och deras bevarandestatus.....	9
Naturtyper	9
Icke naturtyper.....	10
Natura 2000 – arter.....	10
HOTBILD – VAD KAN PÅVERKA NATURA 2000-OMRÅDET NEGATIVT?.....	11
SKYDD OCH BEVARANDEÅTGÄRDER.....	13
Skydd och reglering.....	14
Prioriterade bevarandeåtgärder	14
Restaureringsåtgärder	14
Löpande skötsel	14
Uppföljning	14
REFERENSER.....	15
BILAGOR	15
Bilaga 1, Karta med naturtyper enligt Natura 2000.....	16
Bilaga 2, Naturtypskoder för kartan.....	17
Bilaga 3, Mått för ålder och grovlek per trädslag samt mängdbedömningar.....	18
Bilaga 4, Rödlistade och hotade arter i Natura 2000-naturtyperna.....	19

Översiktskarta

Områdesbeskrivning

Natura 2000-området Ubbalt är också ett naturreservat. Landområdet domineras huvudsakligen av bokskog. Ubbalt är vackert beläget intill den näringsfattiga Vittsjön, vars strandområden hyser ett rikt fågelliv.

I de äldre delarna av bokskogen förekommer bl.a. lunglav, vilken är en känslig art som bara växer i skogar med lång kontinuitet och ren luft. Bland de gamla träden trivs även olika hackspettsarter. Två mindre arealer med skogsbevuxen myr finns i Natura 2000-områdets sydöstra halva.

Ubbalts åslandskap formades för ungefär 14 000 år sedan när den senaste inlandsisen smälte och drog sig tillbaka. Då rann stora isälvar i området vilka förde med sig grus, sand och sten som sjönk till botten i älvens lugnare partier. Med tiden byggde detta avsatta material upp de rullstensåsar som finns i området idag.

I sjöarna i Vittsjöområdet fälls årligen flera ton sjömalm ut, oftast i form av ärtstora korn. Under medeltiden förekom det en omfattande järnmalmshantering i området. Spåren efter den verksamheten är dock knappt synliga idag. Betydligt tydligare lämningar efter mänsklig aktivitet är de odlingsrösen som finns uppe på åsryggarna. De flesta av rösena tillkom under brons- och järnåldern när man röjde sten för att ge plats åt mer odlingsmark.

Natura 2000-området är viktigt för det rörliga friluftslivet med bland annat badplats och Skåneleden.

I övrigt gällande områdesbeskrivning hänvisas till skötselplanen för Ubbalts naturreservat.

En närmare beskrivning av naturtyper och arter finns under rubriken Beskrivning av naturtyper och arter.

Ingående naturtyper och arter enligt Natura 2000

Områdets naturtyper (se tabell 1 och bilaga 1) konstaterades vid fältbesök.

Tabell 1. Ubbalts naturtyper med arealer och Natura 2000-arter inom området. Natura 2000-koder inom parentes. Naturtyperna indelas i fullgod bevarandestatus (gynnsam bevarandestatus) där alla kriterierna för areal, ekologisk struktur och funktion samt för typiska arter är uppfyllda. I en icke fullgod naturtyp uppfylls definitionen för naturtyp men det kan saknas delar av ekologisk struktur och funktion eller typiska arter. Utvecklingsmarker kan inte definieras som en naturtyp idag men kan omföras till någon naturtyp med aktiva åtgärder eller med naturlig förändring efter lång tid.

Naturtyp	Areal (ha) med bedömd bevarandestatus		
	Fullgod	Icke fullgod	Totalt
♦ Oligo-mesotrofa stillastående vatten med vegetation av strandpryl och braxengräs eller annuell vegetation på exponerade stränder (3130)	28,5		28,5
♦ Västlig taiga - barrblandskog (9015)		4,0	4,0
Boskog av fryle-typ (9110)	31,8	0,36	32,1
*Skogsbevuxen myr (9740, 91D0) ¹		0,38	0,38
Total areal naturtyper	65,0		
Icke naturtyper			
<i>Utvecklingsmark mot:</i>			
Triviallövskog (906) utvecklas mot boskog av fryle-typ (9110)		1,2	
Total areal utvecklingsmarker	1,2		
Total områdesareal	81,4		
Natura 2000-arter	Bevarandestatus		
Hårklomossa <i>Dichelyma capillaceum</i> (1383)	Icke fullgod		
*prioriterad naturtyp enligt Natura 2000			
♦ ny art/naturtyp som inte är beslutad av Regeringen			

¹ D-naturtyp som inte har betydelse för Natura 2000-området.

Bevarandesyfte och prioriterade bevarandevärden

Det övergripande bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EU:s Art- och habitatdirektiv.

För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de fåglar, naturtyper, Natura 2000-arter och typiska arter som utgjort grund för utpekandet av området. Genom att ha gynnsamt tillstånd bidrar Natura 2000-området till att skapa eller upprätthålla en gynnsam bevarandestatus på biogeografisk nivå.

De prioriterade bevarandevärdena är naturtyperna oligo-mesotrofa stillastående vatten med vegetation av strandpryl och braxengräs eller annuell vegetation på exponerade stränder (3130) och bokskog av fryle-typ (9110) samt Natura 2000-arten hårklomossa *Dichelyma capillaceum* (1383).

Motivering:

Natura 2000-området är viktigt för friluftslivet då det bl.a. fungerar som badplats och för att Skåneleden passerar genom området. Strandområdet mot den näringsfattiga Vittsjön har ett rikt fågelliv. I bokskogen som ligger på geologisk intressanta rullstensåsar finns många intressanta mossor och lavar.

Bevarandemål

Areal

Arealen av oligo-mesotrofa stillastående vatten med vegetation av strandpryl och braxengräs eller annuell vegetation på exponerade stränder (3130) ska vara minst 28,5 hektar. Arealen av västlig taiga - barrblandskog (9015) ska vara minst 4,0 hektar. Arealen av bokskog av fryle-typ (9110) ska vara minst 32,1 hektar, men på längre sikt när utvecklingsmarken utvecklats till naturtyp ska arealen vara minst 33,3 hektar. Arealen av skogsbevuxen myr (9740, 91D0) ska vara minst 0,38 hektar.

Strukturer och funktioner m.m. – limniska miljöer

Den hydrologiska regimen ska vara naturlig. Det ska finnas en naturliknande vattenståndsvariation som skapar en variation av strandmiljöer med hög biologisk mångfald. Vattnet ska vara klart med ett siktdjup och ljusklimat som är förknippat med naturtypen. Vattenkvaliteten ska vara god. Försurning ska inte förekomma. Syrgashalten ska vara god. Halten av näringsämnen ska vara naturlig för naturtypen. Sjön ska ha en naturlig strandzon och närområde. Hydrologin i sjöns strandzon ska vara intakt och inte starkt påverkad av dikning. Främmande arter eller fiskstammar ska ej inverka negativt på artsammansättningen eller variation av arter genom ändrade konkurrensförhållanden, genetik och/eller smittspridning. Vass och/eller annan högre vattenvegetation, slingor och flytbladsvegetation ska förekomma sparsamt förutom i skyddade vikar där bestånd kan vara tätare.

Naturtyperna oligo-mesotrofa stillastående vatten med vegetation av strandpryl och braxengräs eller annuell vegetation på exponerade stränder (3130) är extra känsliga för ändringar i grundvattennivå samt ändring av grundvattnets kemiska egenskaper och temperatur.

Strukturer och funktioner m.m. – terrestra miljöer

Småskaliga naturliga processer, t.ex. trädens föryngring, åldrande och avdöende samt omkullfallna träd och luckbildning, liksom periodvisa omvälvande störningar, t.ex. insektsangrepp, översvämning, stormfällning eller brand ska påverka dynamik och struktur. Naturlig hydrologi och grundvattennivåer som skapar markfuktighet ska påverka dynamik och struktur. Trädskiktet ska vara olikåldrigt och flerskiktat. Det ska finnas gamla träd, död ved i olika former inklusive levande träd med döda träddeklar, träd med hackspettsbohål samt gamla träd med grov bark, skador, håligheter eller mulm. Vindskyddade skogsmiljöer med en hög och jämn luftfuktighet ska finnas. Sly/ungträd ska inte tillåtas ta överhanden eller skada de biologiskt gamla och värdefulla träden i området.

Typiska arter

Typiska arter ska förekomma i livskraftiga populationer inom Natura 2000-området.

Natura 2000-arter

Hårklomossa *Dichelyma capillaceum* (1383) ska finnas i livskraftigt bestånd inom Natura 2000-området.

Framtida uppföljning av planen kan medföra att nuvarande bevarandemål ändras och att nya mål läggs till.

Beskrivning av naturtyper och arter och deras bevarandestatus

Naturtyper

Oligo-mesotrofa stillastående vatten med vegetation av strandpryl och braxengräs eller annuell vegetation på exponerade stränder (3130)

Vittsjön (MS_CD: WA39935401, VISS EU_CD: SE624928-136990) är belägen i norr och utgör knappt halva arealen av Natura 2000-området. Sjön som ligger inom Helgeåns huvudavrinningsområde har en areal på ungefär två kvadratkilometer och ett största djup på åtta meter.

I sjön har de rödlistade arterna lake och bäcknejonöga påträffats men även aborre, benlöja, björkna, braxen, gers, gädda, gös, löja, mört och sarv. Signalkräfta har också påträffats i sjön. Flertalet växter har noterats, däribland fackelblomster, flaskstarr, glansslinke/mattslinke, gullris, hundstarr, hårslinga, notblomster, kråklöver, strandranukel och vattenmåra. Fåglar som storlom och fiskljuse är knutna till Vittsjön.

Naturtypen har fullgod bevarandestatus.

Västlig taiga - barrblandskog (9015)

Naturtypen västlig taiga – barrblandskog utgör ett område på fyra hektar i Natura 2000-områdets västra del. Tall och gran är de dominerande trädslagen. Området ligger kant i kant med Vittsjön, både åt nord och syd. Det finns måttligt med död ved. Blåtåtel, hårnervmossa, kabbleka, knölticka, kornknutmossa, lingon, långfliksmossa, skärmstarr, stubbmusseron och säv har påträffats inom naturtypen.

Naturtypen har inte fullgod bevarandestatus till följd av för få grova och gamla träd samt liten mängd död ved.

Bokskog av fryle-typ (9110)

Naturtypen utgörs av två delområden, ett stort och ett litet. Det lilla delområdet ligger centralt i Natura 2000-området, i anslutning till Vittsjön. Bok är det dominerande trädslaget.

Det stora delområdet är tvåskiktad och träden har en medelålder på 76-125 år. De äldsta bokarna beräknas vara 135-145 år gamla. Trädskiktet utgörs huvudsakligen av bok men även ek och tall förekommer. Buskskiktet är sparsamt och saknas nästan helt. Mängden död ved är måttlig (5-15 m³/ha) och utgörs av grov död ved och torrakor/torrstubbar. Det finns hålträd med mulm. Senvuxna träd är enstaka (<2/ha). Spår från sentida skogsbruk visar tydlig påverkan. Det finns spår som visar tydlig påverkan från äldre kontinuerligt skogsbruk på platsen under en längre tid.

Inom det stora delområdet finns det rikligt med mossor och lavar och det har bl.a. dokumenterats baronmossa, blåbär, bokkantlav, bokvårtlav, fjädermossor, fällmossa, harsyra, havstulpanlav, skriftlav, stubbspretmossa och rikfruktig blemlav. Förutom lunglav har också flertalet rödlistade svampar påträffats inom delområdet, exempelvis lömsk fingersvamp, bokspindling och svart taggsvamp. Inom naturtypen finns åsformationer och odlingsrösen.

Den övergripande statusen för naturtypen är fullgod.

Icke naturtyper**Triviallövskog (906) utvecklas mot bokskog av fryle-typ (9110)**

Triviallövskog (906) som utvecklas mot bokskog av fryle-typ (9110) ligger i Natura 2000-områdets nordöstra del och har en areal på 1,2 ha. Inom området har spetsblekmossa och spärrsprötmossa dokumenterats.

Natura 2000 – arter**Hårklomossa *Dichelyma capillaceum* (1383)**

Hårklomossa växer på stenblock, trädbaser och basen av buskar längs med stränder till sjöar och långsamt rinnande vattendrag där vattennivån har stora och naturliga fluktuationer. Den är knuten till den zon som översvämmas och dränks varje år och växer bara på stränder till

vattensamlingar med ganska stora skillnader mellan högsta och lägsta vattenstånd (vattenståndsamplitud).

Sporkapslar är ytterst sällsynta i större delen av landet, och i Skåne står sannolikt vegetativ spridning för all förekommande spridning av arten. Arten förväntas vid vegetativ spridning normalt bara kunna sprida sig som mest 5 meter under en 10-årsperiod, och då i en linjär spridning längs med vattendrag. Detta innebär att arten har extremt svårt att sprida sig till nya lokaler, och skulle arten försvinna helt från en plats, så är det osannolikt att den skulle återetablera sig i den lokalen.

En måttlig störning i form av tillfälliga starka flöden och översvämningar gör att slingor av mossan lossnar och sprider sig till nya platser nedströms. För hård reglering av de vattendrag som mossan växer kring kan som bäst hindra arten från att sprida sig, och som sämst slå ut artens lokala population helt.

Enstaka exemplar har dokumenterats i strandområdet vid Vittsjön, inom Natura 2000-området. Fler fynd av arten finns i Vittsjön, men utanför Natura 2000-området.

Natura 2000-arten har inte fullgod bevarandestatus till följd av det låga antalet dokumenterade fynd samt att Vittsjön regleras.

Hotbild – vad kan påverka Natura 2000-området negativt?

Nedan redovisas exempel på åtgärder som riskerar att påverka utpekade naturvärden negativt. För att inte skada Natura 2000-områdets naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Alla som planerar att utföra en åtgärd som man tror kan påverka ett områdes naturvärden ska på ett tidigt stadium kontakta Länsstyrelsen. Det underlättar eventuell tillståndsprövning som Länsstyrelsen ska göra. När det gäller skogsbruksåtgärder ska istället Skogsstyrelsen kontaktas. Observera att dessa hot ej är föreskrifter som t.ex. för naturreservat utan är tänkt att användas som ett verktyg vid tillståndsprövning samt för att påvisa vad som påverkar Natura 2000-området. OBS hoten är oftast reglerade i föreskrifterna för beslutet om naturreservat.

De största hoten för områdets naturtyper och Natura 2000-arter är:

Limniska miljöer

- Reglering av sjöns vattennivå – resulterar i sänkta eller höjda, och oftast utjämnade, vattenståndsamplituder vilket kan leda till ökad igenväxning och andra ”eutrofieringssymptom”, försumpning eller erosion i strandlinjen. Vattenreglering har en negativ påverkan på hårklomossa.
- Läckage av näringsämnen från omkringliggande jordbruksmark kan påskynda eutrofiering (övergödning).

- Intensiv växtodling i strandzonen ökar risken för erosion samt läckage av växtnäring och bekämpningsmedel. Rensning av diken kan orsaka grumling.
- Upphörd hävd och/eller skogsplantering på anslutande betesmarker ökar igenväxningstakten i strandzonen.
- Vattenuttag under lågflödesperioder kan innebära kraftigt sänkta vattennivåer, temperaturhöjning och syrgasbrist.
- Utsättning av främmande arter, eller fiskstammar kan ändra konkurrensförhållanden, sprida smitta och/eller orsaka genetisk kontaminering.
- Fiske som är ensidigt mot vissa arter eller som är för hårt i förhållande till sjöns naturliga produktionsförmåga ändrar konkurrensförhållandena och kan påverka artsammansättningen.
- Exploatering av strandområdet är negativt för möjligheten att upprätthålla naturliga strandmiljöer och riskerar att öka framtida efterfrågan om översvämningsskydd. Exploatering av strandområdet är negativt för hårklomossa.
- Infrastrukturanläggningar kan orsaka grumling och utsläpp av miljöfarliga ämnen i diken och vattendrag uppströms. Broar och vägtrummor över in- och utflöden kan orsaka vandringshinder.
- Skogsbruk i tillrinningsområdet; avverkning, körning, markavvattning och skyddsdikning ökar avrinningen och därmed risken för erosion och läckage av bl.a. humusämnen och partiklar. Ökad andel barrträd i närområdet ändrar markkemi och förändrar landskapsbilden.
- Utsläpp av föroreningar från punktkälla, t.ex. avlopp, industri, täkt eller annan verksamhet riskerar att försämra vattenkvaliteten.
- Utsläpp från enskilda avlopp, hushåll, faciliteter och campingboende, t.ex. husbilar eller husvagnar, inom och utanför området.
- Förändringar i områdets hydrologi från både inom och utanför området genom t.ex. markavvattning. Förändrad vattenkemi och försämring av vattenkvaliteten genom t.ex. utsläpp av föroreningar och gifter i sjö, försurning eller eutrofiering. Rensning, dikning eller muddring av sjön. Förändring av områdets hydrologi kan vara negativt för hårklomossa.
- Om avmaskningsmedel används på betesdjuren så bör de betesmarker som ligger nära sjön ej användas förrän tidigast 14 dagar efter avmaskning. Avmaskningsmedlen bryts inte ner helt utan följer med spillningen ut och kan dels vara giftiga för alla dynglevande insekter, dels är de mycket giftiga för fiskar och andravattenlevande organismer. När det ligger nära Natura 2000-områden med vatten är det extra viktigt med ett par veckors karens.

Terrestra miljöer

- Bebyggelse, vägar, anläggningar och annan markexploatering och markanvändningsförändring, exempelvis skogsplantering och täktverksamhet, i objektet eller i angränsande områden som kan påverka naturvärdena i området negativt.
- Avverkning av skog inom området eller i omkringliggande områden.
- Brist på föryngring av nya träd som ska ta över efter de gamla träden i skogen.

- Avverkning av hålträd och kvarstående döda eller döende träd inom området eller i omkringliggande områden.
- Produktionsinriktat skogsbruk i och ofta även i anslutning till ett objekt. Skogsbruket leder till att värdefulla element och strukturer försvinner samt även till uttorkning genom ändrade markförhållanden och hydrologi. Det innebär i sin tur att många arter knutna till naturtypen har svårt att överleva. Slutavverkningar innebär också en fragmentering av naturtypen.
- Avverkning av grova träd, senvuxna träd, socklar, hålträd, döda eller döende träd inom området eller i omkringliggande områden.
- Förändringar i områdets hydrologi från både inom och utanför området genom t.ex. markavvattning, planteringar, dikesrensning eller dämningar. Förändrad vattenkemi och försämring av vattenkvaliteten genom t.ex. utsläpp av föroreningar i vattendrag, försurning eller eutrofiering. Utdikning, dränering och andra ingrepp ändrar de hydrologiska förhållandena och leder till uttorkning av naturtyper. Naturtyperna kan påverkas negativt även av perifera dikningsföretag, ledningsgrävningar och vägdragningar om de leder till sänkt grundvattennivå eller ändrad hydrologi på lokalerna.
- Borttagning och bortforsling av markliggande död ved.
- Brist på naturliga störningar i skogen.
- Igenväxning som minskar hålträdens livslängd.
- Nedfall av luftföroreningar.
- Användning av bekämpningsmedel och kemikalier i de omkringliggande skogarna och åkrarna.
- Spridning av invasiva arter.

Skydd och bevarandeåtgärder

Ingrepp som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område kräver tillstånd av länsstyrelsen enligt 7 kapitlet 27-29 § miljöbalken. Detta gäller oavsett om ingreppet sker inom eller utanför ett Natura 2000-område. Bevarandeplanen ska också fungera som underlag för bedömningen av om tillstånd behövs och om tillstånd kan ges.

Vid genomförandet av art-och habitatdirektivet utgår man från att alla verksamheter som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område kräver tillstånd. Enligt övergångsbestämmelserna krävs inte ett sådant tillstånd för verksamheter som påbörjats före 1 juli 2001 under förutsättning att de vid denna tidpunkt hade tillstånd enligt 9 eller 11 kap miljöbalken (eller motsvarande äldre bestämmelser). De tillståndsgivna verksamheterna skyddas av rättskraften i tillståndet. Syftet med övergångsbestämmelserna var inte att undanta tillståndskravet för framtida förändringar av befintliga verksamheter utan att undvika en obligatorisk omprövning av samtliga verksamheter som bedrevs 1 juli 2001. Vid ändringar av verksamheter och vid nyanläggning aktualiseras dock tillståndsplikten.

På grund av att fornlämningar finns i området måste alla åtgärder som skulle kunna ha en inverkan på dessa först samrådats med kulturmiljöenheten på Länsstyrelsen Skåne. Det är också

kulturmiljöenheter på Länsstyrelsen Skåne som avgör om en åtgärd bedöms påverka eller inte påverka en fornlämning. Exempel är åtgärder så som slyuppdragning eller markberedning.

Staten har det övergripande ansvaret för skötseln av Natura 2000-områden och för att bevarandemålen uppnås. En förutsättning för att nå målen är ett gott samarbete mellan staten och den eller dem som äger eller brukar marken och har rådighet över vattnet.

Skydd och reglering

Natura 2000-området Ubbalt är skyddat som naturreservat sedan 1977.

Enligt reservatsföreskrifterna är det inte tillåtet att bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar områdets topografi och landskapets allmänna karaktär, yt- eller dräneringsförhållanden som att gräva, spränga, muddra, borra, schakta, dika, dämna, dränera, utfylla, plöja eller utföra annan markberedning, inte tillåtet att använda kemiska bekämpningsmedel, inte tillåtet att tillföra konstgödsel, inte tillåtet att avverka eller utföra andra skogliga åtgärder.

Länsstyrelsen anser att de nödvändiga bevarandeåtgärderna är reglerade.

Prioriterade bevarandeåtgärder

Bokskogen ska i stort lämnas i huvudsak orörd för utveckling genom intern beståndsdynamik. Grova och gamla bokar och andra ädla lövträd som ek och avenbok kan gynnas genom röjning av intilliggande träd som växer upp i kronan. Röjning av gran, som på vissa ställen bildar tät föryngring, ska ske så att den inte får överhand över bokskogen. I naturtypen västlig taiga - barrblandskog (9015) ska plockhuggning ske för att skapa luckor samt för att upprätthålla en varierad åldersstruktur. Gamla och grova träd ska sparas och bör gynnas genom röjning av intilliggande träd. Se skötselplanen för Ubbalt för mer information.

Restaureringsåtgärder

- Se skötselplan

Löpande skötsel

- Se skötselplan

Uppföljning

Uppföljning av naturtyper och arter inom Natura 2000-områdena kommer att ske med omdrev vart 6:e eller 12:e år beroende på naturtyp och art. Vissa delar av uppföljningen, som t.ex. areal är obligatoriska medan andra delar kan väljas av länsstyrelserna själva. Mer information om enskild naturtyp/art finns på Naturvårdsverkets hemsida.

Referenser

- ArtDatabanken 2015. *Rödlistade arter i Sverige 2015*. ArtDatabanken SLU, Uppsala.
- Artdatabankens Artfaktablad (1992–2001) för de rödlistade arterna inom området.
- Artdatabankens information till Länsstyrelsen i Skåne Län om rödlistade arter, GIS-skikt.
- Löfroth M. (ed.) 1997. *Svenska naturtyper i det europeiska nätverket Natura 2000*. Naturvårdsverket. Naturvårdsverkets förlag.
- Nilsson, K. 2005. *Bevarandeplan för Natura 2000-område Ubbalt*. Länsstyrelsen Skåne.
- Persson, C. 2008. *Skötselplan för naturreservatet Ubbalt, Hässleholms kommun, Skåne län*. Länsstyrelsen Skåne.
- SGU:s vägledning: <http://www.sgu.se/samhallsplanering/planering-och-markanvandning/grundvatten-i-planeringen/grundvattenberoende-ekosystem/>
- Sveriges geologiska undersökning. 2016. Bilaga. Vägledningsmaterial över vilka Natura 2000-naturtyper som är känsliga för grundvattenpåverkan. SGU.

Bilagor

1. Karta med naturtyper enligt Natura 2000
2. Naturtypskoder för kartan
3. Mått för ålder och grovlek per trädslag samt mängdbedömningar.
4. Rödlistade och hotade arter

Upprättad av Länsstyrelsen Skåne

Planförfattare: Kristian Nilsson

Senast reviderad 2018-12-15 av Erik Fridolf

Bilaga 2, Naturtypskoder för kartan

Natura 2000-naturtyper

3130 - Oligo-mesotrofa stillastående vatten med vegetation av strandpryl och braxengräs eller annuell vegetation på exponerade stränder

9015 - Västlig taiga - barrblandskog

9110 - Bokskog av fryle-typ

9740 - Skogsbevuxen myr (91D0)

Icke-naturtyper

901 - tallskog (>70% tall)

902 - granskog (>70% gran)

905 - lövblandad barrskog (30-70% löv)

906 - triviallövskog (>70% triviallöv)

910 - hygge (avverkat för högst 10-15 år sedan, högst 3-5 m höga träd)

1931 - Övrig ö under 0,25 ha - Skog inklusive myrskog

9900 - Ickenatura-skog

Bilaga 3, Mått för ålder och grovlek per trädslag samt mängdbedömningar.

Diametergräns för grova träd per trädslag. Trädens diameter mäts vid brösthöjd.

Ek och bok	80 cm
Alm och ask	60 cm
Övriga ädellövträd	50 cm
Sälg	40 cm
Rönn	30 cm
Övriga triviala lövträd	50 cm
Tall och gran	70 cm

Ungefärlig nedre **åldersgräns för gamla träd per trädslag.** Med "gamla träd" avses biologiskt gamla träd med en annan epifytflora, insektsfauna, barkstruktur och/eller stamform som avviker från yngre vuxna träd. Trädens grovlek är inte alltid en säker indikator på ett trädets ålder, då träd i vissa miljöer kan vara senvuxna.

Triviallövträd	100 år
Gran	120 år
Tall	150 år
Ek	200 år
Bok	150 år
Övriga ädellövträd	150 år

Bedömning av den **totala mängden död ved** (stående + liggande).

Lite	< 5 m ³ /ha
Måttligt	5 – 15 m ³ /ha
Rikligt	15 – 40 m ³ /ha
Mycket rikligt	> 40 m ³ /ha

Bedömning av den **totala mängden gamla träd** och **totala mängden grova träd.**

Saknas	Inga grova/gamla träd upptäckta
Enstaka	< 2/ha
Tämligen allmän	2 – 10/ha
Allmänt - rikligt	> 10/ha

Bilaga 4, Rödlistade och hotade arter i Natura 2000-naturtyperna

Rödlistade arter enligt artdatabankens rödlista 2015 placeras i olika hotkategorier beroende på risk för utdöende i vilt tillstånd inom olika tidsperspektiv. Arter med extremt/mycket stor risk att dö ut i vilt tillstånd inom en mycket nära/nära framtid placeras i kategorin CR (Critically endangered; akut hotad) resp. EN (Endangered; starkt hotad). Arter som löper stor risk för utdöende i ett medellångt tidsperspektiv placeras i kategorin VU (Vulnerable; sårbar). Arter som bedöms ligga nära kategorin VU men inte uppfyller alla kriterier placeras i kategorin NT (Near Threatened; missgynnad). Arter som numera är livskraftiga men som tidigare varit hotade placeras i LC. F= fridlyst art, Ågp= art som har eller ska få ett nationellt åtgärdsprogram för hotade arter, B1, B2, B4 & B5 hänvisar till resp. bilaga i art- och habitatdirektivet.

Organismgrupp	Artnamn	Vetenskapligt namn	Hotkategori/ Annan fakta
Fiskar	Bäcknejonöga	<i>Lampetra planeri</i>	B2
	Lake	<i>Lota lota</i>	NT
Grod- och kräldjur	Vanlig groda	<i>Rana temporaria</i>	F, B5
	Vanlig padda	<i>Bufo bufo</i>	F
Lavar	Lunglav	<i>Lobaria pulmonaria</i>	NT
Mossor	Dansk blåmossa	<i>Leucobryum juniperoideum</i>	NT
	Hårklomossa	<i>Dichelyma capillaceum</i>	NT, F, B2
	Kornknutmossa	<i>Odontoschisma denudatum</i>	NT
Svampar	Bokspindling	<i>Cortinarius anserinus</i>	NT
	Bronssopp	<i>Butyriboletus appendiculatus</i>	NT
	Fjällfotad fingersvamp	<i>Ramaria rufescens</i>	VU
	Fläckfingersvamp	<i>Ramaria sanguinea</i>	VU
	Guldfingersvamp	<i>Ramaria lutea</i>	VU
	Kortfotkremla	<i>Russula curtipes</i>	NT
	Lömsk fingersvamp	<i>Ramaria formosa</i>	NT
	Rotfingersvamp	<i>Ramaria boreimaxima</i>	VU
	Svart taggsvamp	<i>Phellodon niger</i>	NT

Bevarandeplanen för Ubbalt

Syftet med Natura 2000-området Ubbalt i Hässleholms kommun är att bevara det värdefulla stora skogsområdet samt Vittsjön. Natura 2000-området hyser en intressant flora och fauna med bl.a. flertalet rödlistade svampar. Området har stor betydelse för friluftslivet då det är ett populärt strövområde.

En del i länsstyrelsens verksamhet är att skydda värdefull natur genom att bilda Natura 2000-områden och upprätta bevarandeplaner. Syftet är att EU:s medlemsländer ska ta ett gemensamt ansvar för att bevara arter och naturtyper som förekommer i Europa och att upprätthålla Natura 2000-områdenas naturtyper och arter i gynnsam bevarandestatus inom den biogeografiska regionen.

Bevarandeplanen innehåller bevarandesyftena och bevarandemålen med Natura 2000-området via de fyra kriterierna areal, ekologiska strukturer & funktioner, typiska arter samt Natura 2000-arter (Arter i habitatdirektivets bilaga 2), beskrivning av området samt beskrivning av varje naturtyp och/eller art, förutsättningar för gynnsam bevarandestatus samt vad som kan påverka Natura 2000-området negativt. Den innehåller även information om vilka skötselåtgärder som behövs göras i Natura 2000-området.

Länsstyrelsen
Skåne

www.lansstyrelsen.se/skane